

A.F.I.S.

Xeerka 18 Maajo 1956 n. 78
Nidaamka dowladeed ee Soomaaliya

Maamuluhu

Markuu tixgeliyay baahida loo qabo in la abaabulo qaab dhismeedka Dowladda Soomaaliya;

Dhageystay guddiga maamulka;

Markuu Garwaaqsaday awoodaha uu isagu siiyay Sharciga 7 Maajo 1956, n. 1.

Wuxuu xeeriyyay:

Waxaa la ansixiyay amarka mideysan ee Nidaamka Dowladda Soomaaliya.

Nidaamkan wuxuu dhaqan gelaya laga bilaabo taariikhda lagu soo daabaco go'an kan Fafinta Rasmiga ah.

Muqdisho, Maajo 18, 1956.

Maamuluhu
Anziloti

Arkay no. 304, ee 28 Maajo 1956.

Agaasimaha Xisaabaadka: Tura.

Eegay oo Diiwaangaliyay. Diiwaanka 16, xaashida 112.

Moqdisho, Maajo 28, 1956.

Hantidhowraha Guud: **Spadaro**.

NIDAAMKA XUKUUMADDA SOOMAALIYA

CINWAANKA 1AAD

Xubnaha Dhexe ee Xukuumadda Soomaaliya

Cutubka 1aad

Xukuumadda Soomaaliya

Qod. 1

Wasaaradaha

Dowladda Soomaaliya waxay qabataa maamulka gudaha ee dalka, iyada oo u marayo Wasaaradaha soo socda lana raacayo mabaadi'da ku qeexam qodobka I ee Sharciga Maajo 1956 n. 1 iyo xuduudaha shaqo oo ka dhalanayo dhismaha xafisiyada qaaska ah ee maamulka:

- Wasaaradha Arimaha Gudaha:
- Wasaaradha Arimaha Bulshada:
- Wasaaradha Arimaha Dhaqaalaha.
- Wasaaradha Maaliyadda.
- Wasaaradha Arimaha Guud.

Qod. 2 Raiisul Wasaare

Raiisul Wasaaraaha ayaa isku dubarida waxqabadka wasiirada wuxuuna gudoomiyaa Golaha Wasiirada.

Qod. 3 Golaha Wasiirada. - Qaraarada Dhabeecadaha Guud leh

Golaha Wasiirada ayaa ka baaraandego:

- a) arrimaha leh dhabeecad guud ee saameeya maamulka gudaha ee dalka iyo tilmaamaha guud;
- b) arrimaha amniga iyo kala dambeynta dadweynaha,
- c) hindise sharchiyeed loo soo bandhigi doono Golaha Sharci dejinta iyo ka laabashada mashaariicda horey loo soo bandhigay;
- d) mashaariicda qaraarrada sharci-dejinta, sharciyada-degegga ah iyo xeerarka;
- e) tillabooyinka maamul ee loo soo gudbiyo Mamulka;
- f) xallinta khilafaadka la xiriilo ikhtisaaska u dhexeeya wasaرادا kala duwan.
- g) arrimo kale oo si gaar ah sharciyada iyo xeerarka ugu talo galeen Golaha Wasiirada

Qod. 4 Golaha Wasiiradda- Xallinta Arrimaha Miisaaniyadda

Arimaha miisaaniyada iyo qandaraasyada, Golaha Wasiirradu wuxuu ka baaraandegaya:

- a) miisaaniyadda ku talo galka ah iyo tan xisaab xirkha ee ugu dambeysa,
- b) isbeddelada miisaaniyada,
- c) Talaabooyinka cadeynta mas'uuliyadda saraakiisha iyo wakiillada ee waxyeelada ka dhashey maamulka;
- d) adeegyada dhaqaalaha haddii qaddarku lacagta uu ka badan yahay 25,000 s.
- e) qandaraasyada gorgortanka gaarka ah leh haddii qandaraasku ka bato 50,000 Marka.
- f) qandaraasyada la dhammaystirayo qandaraas gaar ah kadib haddii qadarku lacagta uu ka badan yahay 100,000 s.
- g) qandaraasyo la galayo xaraashka dadweynaha kadib haddii qaddarku lacagta uu ka badan yahay 200,000 Marka;
- h) khilaafaaadka ganaaxyada heshiis iyo dukumiintiyada wax kala iibsiga, haddii qaddarku lacagta uu ka badan yahay 1. 3.000 Sidaas,
- i) baabi'inta dakhliyada aan la soo uruurin oo ka dhashay deymaha xun xun ee aan la soo uruuri Karin haddii xaddigooda lacageed uu ka badan yahay 3,000 So.

Qod. 5 Golaha Wasiirada. – Go'aannada la Xiriilo Arrimaha Dhanka Shaqaalah

Golaha Wasiirradu waxay dhanka shaqaalah ka baaraandegayaan magacaabidda:

- a) Xoghayaha Golaha Wasiirada;
- b) madaxda waaxyaha;
- c) Gobollada;
- d) Guddoomiyeyasha iyo xubnaha guddiyada iyo xubnaha guddiyada Golaha Wasiirada ka dhexeeyoo oo lagu dhisay dekreeto Maamul.

Qod. 6
Shir Isugu yeeridda Golaha Wasiirrada.

Golaha Wasiirrada waxaa isugu yeerikaro Raiisul Wasaaraha, waxaana ka qeyb galaya Wasiirrada iyo La-taliyeyaasha.

Waxaa sidoo kale shirka Golaha Wasiirrada lagu casuumi karaa Madaxda Waaxyaha iyo saraakiisha farsamada si loo baaro arrimaha karti-xirfaddeedka.

Qod. 7
Xoghaynta Golaha Wasiirrada

Xoghaynta Golaha Wasiirrada waxaa magacaabayo Raiisul Wasaaraha.

Xoghayaha Golaha Wasiirrada wuxuu bixiyaa:

- marka la helo dukumiintiyada la xiriira ganacsiga loo gudbiyey Golaha Wasiirrada;
- diyaarinta iyo soo bixinta ajandaha;
- isugu yeeridda kulanka Golaha Wasiirrada ee go'aanka Ra'iisul Wasaaraha;
- qoritaanka daqiqadaha kalfadhiga;
- iyo ilaalinta asalka qaraarada iyo laanta nuqul dhab ah. of qaraarada la qaatay,
- xafidista diwaangelinta dukumiintiyada guud ee ay baarayaan Golaha Wasiirradu.

Qod. 8
Hawlaha Wasiirka iyo Tallaabooyinka

Wasiir kastaa wuu aqbalayaa dhamaan go'aannada iyo talaabooyinka laxiriira howlaha maamulka ee uu masuulka kayahay, hadii aysan quseynin awooda nidaam ayna ku lugleyn su'aalaha mabda'a ah iyo tilmaamaha iyo mabda'a ay xiisaynayaan wasaaradaha kale ama guud ahaan dowlada.

Qod. 9
Qeexidda Go'aannada iyo Tallaabooyinka

Go'aannada iyo tillaabooyinka maamul ee Wasiirradu waa kama dambeys:

- a) marka ay ku dhawaaqaan sidaas sharciyada iyo xeerkarka;
- b) markay ku dhawaaqaan sidaas go'aannada masuuliyiinta hoose.

Qod. 10
Seerarka

Seerarka ay soo diyaarisay Wasaaradda ikhtisaaska u leh hawsha, kadib ansixinta Golaha Wasiirrada, waxaa loo gudbiyaa Maamulaha si uu u go'aamiyo.

Saxiixa Maamulaha/Madaxweynaha waxaa weheliya Raiisul Wasaaraha iyo Wasiirka ama Wasiirrada soo jeedinta leh.

Qod. 11
Go'aannada Wasiirrada badan uu ka Dhexeeyo

Dekreetooyinka leh qaab wax lagu nidaamiyo iyo dekreetooyinka wasiirrada waa in lagu saaro iyadoo leyswada wafajinaayo, marka arrintu ay geleyso awoodda Wasaarado badan.

Qod. 12

Soo Bandhigidda Mashruuscayada Qabyo Qoraalka ah

Mashruucyada qabyo-qoraalka ah oo ay soo diyaariyeen wasaaradaha ikhtisaaska u leh, oo ay soo oggolaadeen Golaha Wasiirada, waxaa loo soo bandhigayaa Guddoomiyaha Golaha Sharci-dejinta, markuu soo oggolaado maamulka kadib.

Guddoomiyaha Golaha Sharci dejinta, marka golaha uu eego kadib sharciga qabyo qoraalka, wuxuu natijada la socodsiiinayaas Raiisul Wasaaraha.

Qod. 13

Ciqaab

Mashariicda qabyo qoraalka oo ay ansixiyeen Golaha Sharci dejintu waxaa khasab ah in loo gudbiyo Ra'isul Wasaaraha ayadoo lala socodsiiinaya Maamulka. Saxeexa Maamulaha waxaa weheliya saxiixa wsiirka ikhtisaaska u leh.

Qod. 14

Shaqaalaha

Wasaaraduhu waxay leeyihin awood in ay beddelaan shaqaalaha uguna shaqeeyaan habka loo arko inuu ugu habboon yahay adeegga, sida ku xusan qodobbada

Nidaamkan, oo lagu xadidayo qaabka ku xusan sharciyada iyo xeerarka lana ixtiraamayo howlaha guud ee la xirirro nooca iyo heerka.

Talaabooyinkan marka la fulinaayo waa in lagu dhaqmo iyadoo la raacayo Wasiirka Arimaha Guud.

Wasiiradu shaqsiyan ayey soo faragelin karaan ama iyaga oo u maraya wakiilkooda, iyagoo leh xuquuq codbixin, kulamada guddiga shaqaalaha, oo lagu xusay Xeerka no. 9 ee 5 Abriil 1954, markasta oo guddigu uu baaro arrimaha la xiriilo shaqaalaha.

Qod. 15

Culayska Miisaaniyada Cusub

Tallaabooyinka shaqaaleyn ta iyo kuwa ku lugta leh
Culeyska Kharashaadka aan horay loogu qorin miisaaniyadda ama ku keeni karo isbeddelo ku dhaca lacagta loo qoondelnay miisaaniyada waa in loo habeeyaa si waafaqsan Wasiirka Arimaha Dhaqaalaha.

Qod. 16

Maamulka Maaraynta ee Wasaaradaha

Wasiirradu, ayagoo ku dhex jiro miisaaniyadahooda kala duwan ee mid kasta loo qoondeeyay, waxay isku tacluujiyaa, amrayaanna kharashyada wayna fasaxaan bixitiisa, ayagoo u hoggaansamaayo nidaamka maamul xisaabeedka ee xeerkana.

Qod. 17

Waaxaha

Wasaaraduhu waxay u qaybsan yihiin waaxyo.

Waax walbo waxaa loo magacaabayaa inuu maareeyo madax waaxeed.

Qod. 18
Madaxa waaxda

Maamulaha, markuu u soo jeediyo Wasiirka ikhtisaaska u leh ama u soo jeediyo Golaha Wasiirada, wuxuu wakiilan karaa madaxda waaxyada in ay amraan iyo in ay isku tacluujiyaa qarashaadka ku cad cutubyada miisaaniyadda ee Wasaarad walbo.

Qod. 19
Madax waaxeed (dheeri ah)

Madaxa waaxda ayaa laga yaabaa in la garab dhigo madax waaxeed dheeri ah. Madaxda waaxeed ee la garab dhigaayo Agaasime waaxeedyada wuxuu ka caawinayaa madaxda ilaa xadka inta loo xilsaartay.

Qod. 20
Khubarada

Madaxa waaxda waxaa la garab dhigi kara khabiir.

Qod. 21
Waaxyaha

Waaxyaha waa loo qaybin karaa, iyadoo la raacayo wareegtooyinka Wasiirka ikhtisaaska u leh, xubno iyo qaybo. Qaybin hoosaadyadani waxay kuwo qiimo yeelaneysa oo keliya marka ay saamayneyo shaqada gudaha.

Qod. 22
Adeegyada ku Meelgaarka ah ama Xilliyeedka ah ee Waaxyaha

Waaxyada, baahiyaha gaarka ah ee ku meel gaarka ah ama xilliyeedka ah, waxay amri karaan in adeegya-doodu laga helo hal Gobol ama wax kabadan, iyaga ayeyna si toos ah uga hoos shaqeeynayaan.

Qod. 23
Xubnaha Wax Koontroolo

Hay'adaha xakamaynta ama koontroolka ee maamulka iyo xisaabaadka ee Dawladda Soomaaliya waa, Waaxda Xisaabaadka iyo Hantidhowrka Guud.

Cutubka 2aad
Wasaaradda Arrimaha Gudaha

Qod. 24
Wasaaradda Arimaha Gudaha: Waaxyeeda

Wasaaradda Arimaha Gudaha waxay wax ka qabataa arrimaha la xiriira Maamulka dalka, xubnaha doorashada iyo amniga gudaha.

Waxaa waayaheeda loo qaybiyyaa qaybaha soo socda:

- I — Waaxda dhismaha xafiisyada maamulka iyo golayaasha doorashada;
- II — Waaxda Amniga Dadweynaha;
- III — Waaxda arrimaha maamulka.

Wasaaradda Arrimaha Gudaha waxaa hoos imaanayo qaab dhismeedka dhul ahaan ee ciidamada Booliska.

Wasiirka Arimaha Gudaha wuxuu ka codsan karaa Maamulaha

Qod. 25
Waaxda Maamulka iyo Xubnaha Doorashooyinka

Waaxda maamulka iyo xubnaha doorashoo-yinka waxay sameysaa arrimaha soo socota:

- Nidaam maamul, dhulalka maamul ee dalka;
- axsaabta siyaasadeed iyo ururada siyaasadeed;
- ururada isboortiga iyo isboorti;
- Ururada dhulalka qabaa'ilka; hoggaamiyeyaasha iyo odayaashaqa dhaqanka; isticmaalka, caadooyinka iyo dhaqanka;
- -dhalashada;
- beelo shisheeye;
- nidaamyada axwaasha; ergooyinka diinta;
- adeegga doorashada iyo hay'adaha doorashada;
- adeegga diwaangelinta iyo adeegyada xaaladda madaniga;
- tirakoobka dadka.

Qod. 26
Waaxda Amniga Dadweynaha

Waaxda amniga dadweynaha waxay sameysaa arrimaha ama waxyaabaha soo socda:

- kala dambaynta bulshada iyo amniga guud;
- abaabulka dhul ee ciidanka booliska;
- ilalo;
- arrimaha la xiriira arrimaha xuduudaha;
- socdaalka iyo dhoofidda;
- Baasaboorrada iyo waraaqaha wadada;
- dib u celin.

Qod. 27
Waaxda Arrimaha Maamulka

Waaxda arrimaha maamulka waxay sameyneysaa waxyaabaha soo socda:

- Xisaabaadka Gobollada iyo Degmooyinka;
- kormeerridda iyo koontrolka maareynta degmooyinka; tabarucaadka;
- xeerarka xabsiga;
- hay'adaha ka hortagga iyo ciqaabta, maamulkooda, iyo hawlah kaalmooyinka ee maxaabiista, xukunnada ciqaabta;
- ciidammada xabsiga;
- maamulka ciidammada ilalada iyo waardiyeeyasha xabsiga;
- qodobo sharci oo la xiriira ciidanka booliska, ilalo iyo ciidamada asluubta;
- amar adag ee dhaqan goobeed, sharaf iyo qurxin;
- deeq iyo caawimaad.

Cutubka 3aad
Wasaradda Arrimaha Bulshada

Qod. 28
Wasaaradda Arrimaha Bulshada: Waaxyaheda

Wasaaradda arrimaha bulshada ayaa wax ka qabata arrimaha la xiriira waxbarashada dadweynaha, shaqada, caafimaadka iyo waxbarashada.

Waxaa loo qaybiya Qaybaha soo socda:

- I — Waaxda waxbarashada dadweynaha;
- II — Waaxda Shaqaalaha;
- III — Waaxda Caafimaadka Dadweynaha;
- IV — Waaxda Xoolaha;
- V — Qeybta waxbarashada.

Qod. 29
Waaxda Waxbarashada Dadweynaha

Waaxda waxbarashadu waxay bixisaa waxyabaha soo socda:

- abaabulka dugsiyada;
- waxbarashada aasaasiga ah;
- waxbarashada reer guuraaga;
- machadyada xirfadaha iyo tababar shaqo;
- kormeerista waxbarida gaarka ah;
- deeqaha waxbarasho;
- maamulka kuliyadaha;
- Saxaafadda dugsiyada;
- Caawinista dugsiyada;
- Ururada ardayda.

Qod. 30
Kormeerayaasha Dugsiyada

Waaxda waxbarashadu waxaa hoostago:

- kormeerayaasha waxbarashada dugsiyada sare oo leh gacan ku haynta dhammaan dugsiyada sare ee gaarka loo leeyahay iyo kuwa guud intaba oo leh howsha ku qoran xeerka nidaamka dugsiyada;
- kormeerka waxbarashada aasaasiga ah, oo leh gacan ku haynta ama kormeerka dugsiyada hoose ee dadweynaha iyo kuwa gaar ahaaneed, oo leh hawsha ku qoran nidaamka dugsiyada.

Qod. 31
Waaxda Shaqaalaha

Waaxda shaqada waxay sameysaa hawlaha soo socodo:

- xeerarka shaqada iyo hay'adaha la xiriira;
- asluubta iyo ilaalinta qaybaha xirfadeed;
- habeynta xiriirkha shaqada;
- haajirida shaqaalaha;
- gargaarka iyo amniga bulshada;

- iskaashi iyo hay'adaha laxiriira;
- heyadaha ka shaqeyyo kobcinta damiirka, caqliga iyo sare u qaadida aqoonta shaqaalaha.

Qod. 32
Waaxda Caafimaadka Dadweynaha

Waaxda caafimaadka dadweynaha waxay sameysaa hawlahaa soo socdo:

- caafimaadka dadweynaha iyo nadaafadda;
- gargaarka iyo booliska caafimaadka;
- ka hortagga cudurrada (prophylaxis) iyo daawada bulshada;
- nadaafadda bulshada iyo deegaanka;
- isbitaalada, rugaha caafimaadka iyo guryaha xanaanada;
- badaha iyo caafimaadka xuduudaha;
- shaybaarada caafimaadka;
- gargaarka caafimaadka;
- hubinta adeegyada caafimaadka ee degmadu leedahay;
- tabobar, waxbarasho iyo dacaayad caafimaad.

Qod. 33
Adeegyada Caafimaadka

Waaxda caafimaadka dadweynaha waxay ku xiran:

- adeegyada caafimaadka gobolka;
- isbitaalada dhexe, De Martino iyo Forlanini;
- adeega dawada dhexe (bakhaarka daawada ee ICFAS).

Qod. 34
Waaxda Caafimaadka Xoolaha

Waaxda caafimaadka xoolaha ayaa bixinaysa ama sameyneysa hawlahaa soo socdo:

- abaabulka adeegyada caafimaadka xoolaha;
- booliska xoolaha;
- daraasado iyo cilmi baaris.

Qod. 35
Hay'adaha ku Tiirsan

Waaxda caafimaadka xoolaha waxaa ku xiran:

- adeegyada caafimaadka xoolaha ee gobolka;
- machadka tallaalka (serovaccinogenic) ee Merca;
- ciiddammada ilaalada xoolaha.

Qod. 36
Waaxda Waxbarashada

Waaxda daraasadaha waxay qabataa arrimaha soo socodo:

- daraasadaha qotada dheer ee Somalia;
- ururinta xogta, wararka iyo macluumaadka dabeeecad guud;
- sahaminta, hawlgallada iyo cilmi baarista sayniska;
- daabacaado dhaqameed;

- machadyada dhaqanka iyo ururada bulshada;
- Shirarka cilmiga iyo dhaqanka;
- sawir gacmeed, sawirrada dhulka; ururinta sawir gacmeedyada;
- maktabadaha;
- keydka taariikhiga ah; matxafyada, bandhigyaada iyo carwooyinka; ururinta xusuusta; maktabadda sawirkha;
- bandhigyaada dadweynaha; Xuquuqda daabacaada;
- tirakoobka iyo adeegyada la xiriira.

**Qod. 37
Madxafka Garesa**

Waaxda waxbarashada waxaa hoos imaanayo maamule matxaf ee madxafka Garesa.

**Cutubka 4aad
Wasaarada Arrimaha Dhaqaalaha**

**Qod. 38
Wasaaradda Arrimaha Dhaqaalaha: Waaxyaheda**

Wasaaradda Arrimaha Dhaqaalaha waxay wax ka qabata dhammaan arrimaha la xiriira dhaqaalaha dalka iyo abaabulka adeegyada leh nuxurka dhaqaalaha.

Waxayna u qaybsantaa qaybaha soo socda:

- I — Waaxda Wershada, Ganacsiga, Gaadiidka iyo Isgaarsiinta;
- II — Waaxda Howlaha Guud;
- III — Waaxda Beeraha iyo Xoolaha.

**Qod. 39
Waaxda Warshadaha, Ganacsiga, Gaadiidka iyo Isgaarsiinta**

Wasaaradda warshadaha, ganacsiga, gaadiidka iyo isgaarsiinta waxay qabataa hawlaho soo socodo:

- hawlaho warshadaha;
- farshaxanka; miinooyinka iyo wax soo saarka macdanta; --kaawooyinka; cusbada;
- is-dhaafsiga ganacsiga; carwooyinka iyo suuqyada; Hay'adaha ganacsiga ee kaabayaasha ah, ganacsiga waddada lagu safro;
- amaah, bangiyada, keydinta;
- hay'adaha caymiska;
- culeyska iyo cabbiraadaha;
- soo iihsiga, isticmaalka iyo xakameynnta qiimaha;
- adeegyada dalxiiska;
- gaadiidka dhulka, badmaaxiinta iyo diyaaradaha;
- degmooyinka badda: Badmaaxyada badda:
- abaabulka shaqada dekeda;
- qalabka dekeda;
- nalalka waaweyn iyo nalka suran madaxa markabka;
- tijaabinta iyo adeegyada duulinta;

- adeegga hogaaminta iyo khidmadaha marsada;
- canshuurta baroosindhigashada iyo xuquuda badda;
- hanti badeed;
- diwaangelinta gawaarida dadweynaha;
- adeegyada boostada, isgaarsiinta iyo telefoonka; adeegyada raadiyadaha telegraamka, raadiye telefoon oo rayid ah.

**Qod. 40
Waaxda Howlaha Guud**

Waaxda howlaha guud waxay sameysaa howlaha soo socdo:

- hawlo dadweyne, hawlo nadaafadeed, badeed, hawo-mareen, iyo howl waddo;
- dabka korontada ay soo saaraan warshadaha ku shaqeeyo biyaha (biyo-koronto);
- jaangooyada sharchiyeynta; dhismaha iyo qorshaynta magaalooinka;
- adeegga biyo-kicinta; nidaaminta iyo ilaalinta biyaha dadweynaha.

**Qod. 41
Hay'adaha ku Tiirsan**

Waaxda howlaha guud waxaa hoos yimaado howlaha hoo ku qoran oo si toos ah ugu tiirsan: xafiisyada maamulka, qaybaha howlaha guud ee gobollada iyo adeegyada ceelasha.

**Qod. 42
Waaxda Beeraha iyo Xannaanada Xoolaha**

Waaxda Beeraha iyo Xannaanada Xoolaha waxay sameysaa howlaha soo socdo:

- tilmaamaha, barnaamijyada, xeerarka beeraha;
- wakaaladaha iyo shirkadaha gumeysiga iyo shirkadaha iskuxiro beeraha;
- xoojinta beeraha; daraasadda qandaraasyada beeraha;
- howlaha hagaajinta dhulka iyo shaqooyinka lagu badalaayo dhulka iyo beeraha;
- amaahda dhulka iyo beeraha;
- abaabulka adeegyada farsamada ee beeraha; beerista; adeegyada xoolaha; wax soo saarka lafdhabarka u ah asal ahaan ee khudradda iyo xayawaanka;
- makaanikada beeraha; beeraha tijaabada;
- adeegga kaymaha; adeegga daaweynta jirka; adeegga cimilada; adeegga nooca dhuumaha lagu diyaariyo warshadaha si dhar looga sameeyo (antiacrid);
- Adeegyada cilmi baarista beeraha; machadyada beeraha; ilaaliyeyaasha dhaqaalah miyiga; adeegyada tijaabada beeraha;
- ilaalinta xoolaha iyo dhirta; ugaarsiga iyo kalluumeysiga.

**Qod. 43
Hay'adaha ku Tiirsan**

Waaxda beeraha iyo xoolaha waxaa si toos ugu tiirsan qaybaha beeraha iyo xannaanada xoolaha ee gobollada iyo xarumaha xamuulka iyo xarumaha rarka.

Cutubka 5aad
Wasaaradda Arrimaha Maaliyadda

Qod. 44
Wasaaradda Maaliyadda: Waaxyaheda

Wasaaradda Maaliyadda waxay wax ka qabataa arrimaha la xiriira miisaniyadda, abaabulka hay'adda maaliyadeed iyo hanti.

Wasaaradda Maaliyaddu waxay u qaybsantaa waaxaha soo socda:

- I — Waaxda Miisaaniyadda iyo Maaliyadda;
- II — Waaxda Canshuuraha;
- III — Waaxda Guryaha iyo Dhulka.

Qod. 45
Waaxda Miisaaniyadda iyo Maaliyadda

Waaxda Miisaaniyadda iyo Maaliyaddu waxay qabataa hawlaho soo socdo:

- sameynta qiyaasaha-dakhliga iyo kharashyada dalka;
- isbeddelada miisaaniyada;
- dheelitirka ugu dambeysa;
- adeegga khasnadda iyo hawl gallada;
- wakiilada aruurinta;
- isuduwidda maaliyadeed;
- kormeerka xarumaha deynta.

Qod. 46
Waaxda Canshuuraha

Waaxda canshuuraha waxay qabataa howlaha soo socdo:

- nidaamka cashuuraha;
- abaabulka adeegyada canshuuraha ee bartamaha iyo duleedka;
- nidaamka cashuuraha gudaha;
- monobooliyada;
- nidaamka kastamka iyo canshuuraha;
- booliska canshuuraha iyo dhaqaalaha;
- maaraynta dakhliga;
- dacwadda cashuuraha.

Qod. 47
Hay'adaha ku Tiirsan

Waaxda canshuuraha waxaa ku xiran:

- furdooyinka;
- adeegga monopoliyada tobaakada iyo tarraqa;
- xafiiska canshuuraha tooska ah;
- xafiiska canshuuraha ganacsiga;
- kooxda ilaalinta dhaqaalaha.

Qod. 48
Qaybta Dhulka iyo Hantida Qaran

Waaxda dhulka iyo hantida qaran ee dowlada waxay qabaneyso waxyaabaha soo socda:

- nidaaminta iyo maaraynta hantida qaran iyo hantida dowladda;
- xeerarka dhulka;
- Hannaanka siismada hantida qaran ee dawladda iyo helitaanka milkiyadda hanti.

**Qod. 49
Hay'adaha ku Tiirsan**

Adeega farsamada dhulka iyo hantida qaranka waxay ku xiran tahay adeegga farsmada dhulka ee la xiriiro xafiiska lacagta.

**Cutubka 5aad
Wasaaradda Arrimaha Guud**

**Qod. 50
Wasaaradda Arrimaha Guud: Waaxyaheda**

Wasaaradda arrimaha guud waxay ka shaqaysaa arrimaha leh dabeecadaha guud iyo danta ee ka wada dhexeyso wasaaradaha, ee laxiriyo shaqaalaha iyo shaqeeynta Dowlada.

Waxaa loo qaybiyaa waaxyaha soo socdo:

- I — Waaxda Shaqaalaha;
- II — Waaxda adeegyada.

**Qod. 51
Waaxda Shaqaalaha**

Waaxda shaqaaluhu waxay qabataa arrimaha soo socdo:

- maamulka iyo anshaxa (shaqaalaha rayidka ah);
- qodobo sharci oo la xiriira qofka, sabab kasta ha noqotee, ka tiirsan dowladda.

Waaxda shaqaalaha, waxaa ka shaqeeyo guddiga shaqaalaha eek u cad xeerka No. 9 ee Abril 15, 1954.

**Qod. 52
Waaxda Adeegyada**

Waaxda adeegyada waxay qabataa arrimaha soo socota:

- arrimaha guud ee xafiisyada dowladda;
- agaasimaha dhaqaalaha iyo khasnadda;
- gawaarida;
- baarkinka baabuurta dawladda;
- kormeerka Shirkadda Daabacaadda Gaarka ah.

**Qod. 53
Hay'adaha ku Tiirsan**

Waaxda Adeegyada waxay ku xirantahay:

- diwaangelinta shariyada iyo xeerarka, oo bixiya;
 - soo-celinta iyo ururinta shariyada iyo xeerarka;
 - daabacaadda Faafinta Rasmiga ah;
- agaasimaha dhaqaalaha;
- baarkinka gawaarida.

CINWAANKA 2AAD
Abaaulka Dhuleed

Cutubka 1aad
Gobollada iyo Degmooyinka

Qod. 54
Gobollada

Dhulka Soomaaliya wuxuu u qaybsan yahay gobollo.

Gobollada. oo caasimad kasta loo tilmaamay, waa kuwan soo socdo:

- Gobolka Bari oo leh caasimadda Boosaaso;
- Gobolka mudug oo leh caasimada Gaalkacyo;
- Gobolka Hiiraan oo leh caasimadda Belet Uen;
- gobolka Banaadir oo leh caasimada Muqdisho;
- Gobolka Jubbada Sare oo leh caasimada Baydhabo;
- Gobolka Jubbada Hoose oo leh caasimada Chisimaio.

Xuduudaha gobollada waxaa lagu sharaxay lifaaqa «A».

Qod. 55
Degmooyinka

Gobol kasta wuxuu u qaybsan yahay degmooyin.

Degmooyinka, oo caasimad ahaan loo tilmaamay mid kasta, waa kuwan soo socdo:

Degmada Bari:

- Degmadda Bari oo leh caasimadda Boosaaso;
- Degmadda Candala oo leh caasimada Candala;
- Degmada Calula oo leh caasimada Calula;
- Degmadda Daroor oo leh caasimadda Scusciuban;
- Degmadda Sool oo leh caasimada Qardho;
- Degmada Nagai oo leh caasimada Eeyl.

Gobolka Mudug:

- Degmada Gaalkacyo oo leh caasimadda Gaalkacyo;
- Degmadda Dusa Mareb oo leh caasimadda Dusa Mareb
- Degmadda Hobbiyo oo ay leh caasimada Hobbiyo;
- Degmadda Ceel-buur oo leh caasimada Ceel Buur.

Gobolka Hiiraan:

- Degmada Belet Uen oo leh caasimada Belet Uen;
- Degmadda Buulo Burti oo leh caasimada Buulo Burti.

Gobolka Banaadir:

- Degmada Wanle Weyn oo leh caasimada Wanle Weyn;
- Degmada Jowhar oo leh casimadda Jowhar;
- Degmada Cadalle oo leh caasimada Cadalle;
- Degmada Balcad oo leh caasimadda Balcad;
- Degmada Afgoi oo leh caasimadda Afgoi;
- Degmada Muqdisho oo leh caasimada Muqdisho;
- Degmada Marka oo leh caasimada Marka;

- Degmadda Brava oo leh caasimada Brava.

Gobolka Jubbada Sare:

- Degmada Luuq oo leh caasimadda Luuq;
- Dagmada Hoddur oo leh caasimada Hoddur;
- Degmada Baydhabo oo leh caasimadda Baydhabo;
- Degmada Baardheere oo leh caasimada Bardera;
- Degmada Diinsoor oo leh caasimada Diinsoor;
- Degmadda Bur Acaba oo leh caasimada Bur Hakaba

Gobolka Jubbada Hoose:

- Degmada Afmadow oo leh caasimada Afmadow;
- Degmada Jilib oo leh caasimada Jilib;
- Degmada Jamaame oo leh caasimada Jamaame;
- Degmadda Kisimaayo oo leh caasimada Kisimaayo.

Xuduudaha degmooyinka waxaa lagu aasaasay wareegtada Wasiirka Arimaha Gudaha.

Qod. 56 Guddoomiye

Gobol kasta waxaa ugu sareeyo Guddoomiye.

Qod. 57 Xafiisyada Gobolka iyo Talisyada

Xafiisyada iyo talisyada soo socdo waxaa laga aasaasayaa gobol kasta:

- Taliska booliska gobolka;
- qaybta dugsiyada gobolka;
- qaybta shaqaalaha gobolka;
- qaybta caafimaadka gobolka;
- qaybta xoolaha ee gobolka;
- qaybta isgaarsiinta gobolka;
- qaybta beeraha ee gobolka;
- qaybta gobolka ee howlaha guud;
- qaybta gobolka ee canshuuraha;
- qaybta gobolka ee xisaabaadka.

Qod. 58 Gudoomiyaha Degmada

Degmo kasta waxaa madax u ah gudoomiye degmo.

Qod. 59 Xafiisyada iyo Talsiyada Degmada

Degmo kasta waxay leedahay xafiisyada iyo talisyada soo socdo:

- taliska booliska degmada;
- taliska Ilaal degmada;
- qaybta dugsiyada degmada;
- qaybta shaqaalaha degmada;
- qaybta caafimaadka degmada.

Tirada iyo meeleynta talisyada degmada iyo saldhigyada Ciidamada booliisku waxaa laga dhisaa degmo walba waxaana lagu dhisaa dekreeto uu maamulaha u jeediyo Wasiirka Arimaha Gudaha.

Haddii ay jirto baahi, waxaa laga dhisi karaa degmada ee adeegyo kale oo lagu soo saaro dekreeto uu soo saaro maamulaha uuna soojeediyio Wasiirka awoodda u leh maadada.

Qod. 60
Wakiil Degmo

Degmooyinka waxaa laga dhisi karaa wakiil degmo oo lagu dhisaayo dekreeto ka soo baxday Maamulaha oo uu soo jeediyay Wasiirka Arimaha Gudaha.

Wakiil kasta oo degmo waxaa hogamiya ergo degmo.

Qod. 61
Dawladdaha Hoose

Caasimadaha iyo xarumaha la degan yahay ee muhimka ah ee Degmooyinka, waxaa laga dhisi karaa Dawlado Hoose, iyada oo lagu dhisaayo dekreeto ka soo baxday Maamulaha uuna u soo jeediyio Wasiirka Arimaha Gudaha.

Cutubka 2aad
Gudomiyaha

Qod. 62
Gudoomiyaha iyo Awooddiisa

Gudoomiyaha waa hay'adda ugu sarreysa gobolka waxuuna matalaa Dowlada. Wuxuu adeegsadaa awooddiisa iyo kuwa isaga loo xilsaartay; Wuxuuna hoos tagaa Wasiirka Arimaha Gudaha ee uu ka helo tilmaamaha iyo amarada la xiriira shaqadiisa. Wuxuu si toos ah ula shaqaysaa dhammaan wasaaradaha kale iyo hay'adaha dawladda ee ku saabsan adeegyada oo mid walbabu ikhtisaaska u leeyahay.

Wuxuu muujiyaa aragtidiisa ku saabsan magacaabidda Guddoomiyeyaasha Degmooyinka iyo Ergooyinka

Degmooyinka Gobolka uu mas'uulka ka yahay uuna maareeyo degaankooda iyada oo loo marayo shaqaa-laha Guddoomiyeyaasha Degmooyinka.

Waxaa loo magacaabi karaa kuxigeen gobolka ee hoostegaayo gudoomiyaha lehna howl kaaliyenimo.

Qod. 63
Guddoomiyaha Iyo Hawlihiisa

Guddoomiyaha wuxuu ilaaliyaa uuna fuliyaa barnaamijyada iyo ujeeddooyinka dowladda.

Waxay door bidaa dadaallada gacan ka geysanayo fidinta waxbarashada iyo waxbarashada deegaan ahaan; wuxuu ilaaliyaa danaha qaybo kasto ee dhinacyada bulshada, dhaqaalaha iyo dhaqanka bulshada guud ahaan iyo gaar ahaan shaqaalaha; wuxuu isku dubaridaa siyaasadda, dhaqaalaha iyo nolosha bulshada gobolka iyo howlaha xafiisydooda oo dhan, Talisyada iyo Adeegyadooda wuxuuna ilaaliyaa socodka horumarka.

Qod. 64
Guddoomiyaha Iyo Hawlihiisa

Guddoomiyaha wuxuu kaloo:

- ka shaqeeyaa baahinta iyo fulinta sharciyada iyo xeerarka;
- ku isticmaalaa awoodiisa amarbixin hawlihiisa iyo inta loo xilsaartay;
- qaataa xaaladaha ay jirto baahi degdegga ah, go'aan-nada laga codsaday si loo ilaaliyo wanaagga guud;
- sameeyaa barnaamij sannadeedka gobolka iyo degmo-oyinka hoos yimaado;
- wuxuu hagaa iskuna dubaridaa howlaha guddoomiye-yaasha degmooyinka hoos yimaado;
- wuxuu ilaaliyaa qaab dhismeedka dawladaha hoose;

Qod. 65
Adeegsiga Ciidanka Booliska

Guddoomiyaha wuxuu mas'uul ka yahay amniga iyo kala dambeynta dadweynaha ee Gobolka. Ujeedadaas awgeed waxay adeegsanaysaa shaqada gudoomiyaasha degmooyinka iyo taliyaha booliska gobolka.

Wuxuu sidoo kale ka codsanayaa Wasiirka Arimaha Gudaha inuu soo fara galiyo Shirkadaha Boliiska wareega:

- in la ilaaliyo lana soo celiyo kala dambeynta bulshada;
- in la difaaco oo la badbaadiyo dadka ay soo gaartay waxyeeladu ama u ku dhaeday khatar weyn ama musiibo;
- in la hubiyo fulinta amarada ay soo saareen masuuliyiinta.

Haddii ay jirto xaalad degdeg ah iyo baahi, waxuu si toos uga dalban kartaa Taliyaha shirkadaha boliiska wareego, faragelin shirkadaha laftooda, asagoo isla markiiba ogeysiinaya Maamulaha iyo Wasiirka Arimaha Gudaha.

Qod. 66
Qaybta Dugsiyada ee Gobolka

Qeybta dugsiyada ee gobolka waxaa loo xilsaaray agaasime waxbarasho oo: awoodihiisa iyo waajibaadkiisa ay ku xusan yihiin nidaamyada dugsiyada si waafaqsan iyo iyada oo la raacayo tilmaamaha Wasiirka Arimaha Bulshada.

Qod. 67
Qaybta gGobolka ee Shaqada

Qaybta gobolka ee shaqada waxaa loo xilsaaray kormeere oo awoodihiisa iyo waajibaadkiisa lagu caddeeyay xeerarka hadda jira iyo iyada oo la raacayo tilmaamaha Wasiirka Arimaha Bulshada.

Qod. 68
Qaybta Caafimaadka ee Gobolka

Qeybta caafimaadka gobolka waxaa loo xilsaaray dhaqtar goboleed, awooddiiisa iyo waajibaadkiisa waxaa lagu caddeeyay nidaamka caafimaadka iyo Ayada oo la raacayo awaamiirta Wasiirka Arimaha Bulshada.

Qod. 69
Qeybta Xoolaha ee Gobolka

Qaybta caafimaadka xoolaha ee gobolka waxaa loo wakiishay dhaqtar xoolaha ee gobolka, awooddiisa iyo waajibaadkiisa waxaa lagu caddeeyay nidaamka xoolaha iyo sida waafaqsan tilmaamaha Wasiirka Arimaha Bulshado.

Qod. 70
Qaybta Isgaarsiinta ee Gobolka

Qaybta isgaarsiinta ee gobolka waxaa loo xilsaaray madaxa qaybta, oo leh awoodaha iyo waajibaad ku cad xeerarka iyo sida waafaqsan awaamiirta Wasiirka Arimaha Dhaqaalaha.

Qod. 71
Qaybta Beeraha ee Gobolka

Qaybta beeraha ee gobolka waxaa loo xilsaaray madaxa qeybta, oo leh awooddaha iyo waajibaadka ku cad xeerarka hadda jira iyo sida waafaqsan qodobbada gaarka ee uu ka hirgaliyay Gobol kasta Wasiirka Arrimaha Dhaqaalaha.

Qod. 72
Qaybta Gobolka ee Shaqaalaha Dawladda

Qaybta gobolka ee shaqaalaha dawladda waxaa loo xilsaaray madax qayb, oo leh awood iyo masuuliyad lagu qeexay sharaciga iyo xeerarka eena waafaqsan awaamiirta Wasiirka Arrimaha Dhaqaalaha.

Qod. 73
Qaybta Cashuuraha ee Gobolka

Qaybta canshuuraha ee gobolka waxaa loo xilsaaray madaxa qeybta wuxuuna ilaaliyaa ururinta iyo bixinta dakhliga la sameeyay oo ay wada sameeyeen dhammaan wakiillada uruurinta ee Gobolka. Waxaa intaa dheer in qaybta canshuurtu ay kormeerto fulinta joogtada ah ee dhammaan qdobada canshuuraha ee Gobolka.

Qod. 74
Qaybta Xisaabaadka Gobolka

Qaybta xisaabaadka ee gobolka oo si toos ah u hoos tageyso guddoomiyaha, waxaaa lagu aaminay xisaabiye kaas oo haynayo diiwaannada la xiriira kharashaadka uu Gobolku ikhtisaaska u leeyahay.

Guddoomiyaha wuxuu ku aamini karaa Madaxa qaybta xisaabadka hawlo awood kormeer-xisaabeed ku leh xisaabinta iyo maareynta maaliyadda ee shaqaalaha degmada.

Qaybta xisaabaadku waxay hayneysaa oo cusboonay-siineysaa diiwaannada kaydka hantida Gobolka.

Qod. 75
Madaxbannaanida Hey'adaha Farsamayaqaannada ee Gobolka

Heyadaha farsamada iyo talisyada gobolku waxay kuxiran yihiin, waxqabadkooda farsamo ahaan, xubnaha sare ee madaxdooda. Waxayna si toos ah ugu midyihii, had iyo jeer dhinaca farsamada, dhamman hey'adaha ay ka tirsan yihiin, oo ku yaallo Gobolka.

Cutubka 3aad
Guddoomiyaha Degmada

Qod. 76
Gudoomiyaha Degmada

Guddoomiyaha degmadu waa awooda ugu saraysa dawlada ee degmada. Wuxuu wakiil ka yahay Guddo-omiyaha, waxaa hoos imaanaayo uuna ku isticmaalaa awooddiisa iyo midda uu u xilsaarto guddoomiyaha kuwa amarka iyo tusaalahu uu ku leeyahay ee la xiriyo adeegyada kala duwan.

Guddoomiyaha Degmadu wuxuu degmo ahaan hubiyaa in degmo ahaan, iyadoo la raacayo tilmaamaha guud ee Guddoomiyaha, midnimada fulinta howlaha adeegyada guud oo kala duwan ee dadweynaha, isagoo iskudub-baridaayo dhammaan hawlaho xafiisyada, la socoshada wax qabdkooda iyo shaqaalaho la xiriira, iyadoo uu amro baaritaannada inay u muuqato inay lagama maarmaan tahay arrintan.

Guddoomiyaha degmada waxaa wehelin kara gudoomiye ku xigeenka degmada oo leh hawlo.

Qod. 77
Awoodda Booliska ee Guddoomiyaha Degmada

Guddoomiyaha degmada ayaa mas'uul ka ah amniga iyo kala dambeynta dadweynaha ee deegaankiisa.

Isaga ayaa mas'uul ka ah ciidanka Ilalo wuxuuna leeyahay awood Booliska degmada.

Wuxuu sidoo kale ka codsanayaas Wasiirka Arimaha Gudaha inuu soo fara galiyo Shirkadaha Boliska wareega:

- in uu ilaaliyo sugana amarka iyo kala-dambaynta;
- in uu difaaco una gurmado dadka ay waxyeeladu soo gaadhay ama u hanjabtay khatar weyn ama macluul;
- in la hubiyo fulinta amarada ay soo saareen masuuliyiinta.

Xaaladda degdegga ah iyo baahida, wuxuu si toos ah uga codsan kartaa Taliyaha Shirkadaha Boliska ee Wareego faragelin, asaga oo isla markaana wargalinaayo Madaxweynaha, Wasiirka Arimaha Gudaha iyo Guddoomiyaha Gubolkaa.

Qod. 78
Awoodaha Gudoomiyaha Degmada

Guddoomiyaha degmada wuxuu:

- ilaaliyaa baahinta iyo fulinta sharciyada iyo xeerarka;
- ku isticmaalaa awoodda amarbixinta shaqooyinka ayadoo lagu dhix jiro xuduudaha sharciga u dejiyey;
- kormeeraa ganacsiga gudaha iyo xuduudaha, hawlaa warshadaha, isgaarsiinta, isbedelka howlaha guud, isbedelka beeraha iyo xoolaha;
- ku leeyahay mas'uuliyad toos ah hay'adda iyo ilaalinta shaqada;
- fuliyaa gargaarrada wuxuuna kormeeraa shirkadaha iyo ururada;
- danaynayaas baahinta wadajirka ah iyo qeybinta daabacaadda;
- soo aruuriyaa xogta tirakoobka, wuxuuna kobciyaa waxkastoo suurtagal ah ee daraasad looga sameynaayo deegaankiisa;

— qaadashada, xaaladaha lama horaanka ah iyo degdegga ah, tallaabooinka looga baahan yahay ilaalinta danta guud.

Qod. 79
Madaxda iyo Odayaasha Dhaqanka

Guddoomiyaha degmada waxaa hoos yimaado Madaxda iyo odayaasha dhaqanka degaanka oo uu u soo jeedin karo Guddoomiyaha Gobolka codsi ka noqosho magacaabiddooda am hakin, si waafaqsan shuruucda hadda dalka ka jiro.

Qod. 80.
Hay'adaha ku tiirsan.

Guddoomiyaha degmada waxaa hoos yimaado Dhammaan xafiisyada, adeegyada iyo talisyada sida joogtada ah u deggan degaanka, marka laga reebo xafiisyada farsamada oo iyagu laga kormeerayo xafiisyada farsamada ee ka sarreya.

Qod. 81
Golaha Degmada

Degmo kasta waxaa ka jiro gole deegaan oo ikhtisaas-kiisu lagu caddeeyay qodobbo hadda dalka ka jiro.

Cutubka 4aad
Wakiilada Degmada

Qod. 82
Wakiillada Degmada

Wakiilka Degmadu, waxay ku xaddidan yahay aagga lagu aaminay, wuxuuna leeyahay awood la mid ah tan Gudoomiyaha Degmada, marka laga reebo, haddii aan si kale loogu sheegin dekreetada lagu dhisaayo.

Wuxuu mas'uul uga yahay gudoomiyaha degmada dhammaan hawlaho iyo adeegyada caadiga ah ee ka socda degaankiisa.

Cutubka 5aad
Maxda iyo Odayaasha Dhaqanka

Qod. 83
Madaxda iyo Odayaasha Dhaqanka

Hogaamiyaasha qowmiyadaha waxaa doorta shacabka ku kala nool degaanka sida waafaqsan xeerarka hadda jira.

Madaxda qoowmiyadaha waxay hoos tagaan gudoomiyaha degmada.

Waxay u jawaabaan dadweynaha ay mas'uulka ka yihiin, waxayna qabtaan howlaha loogu xilsaaray sharciyada iyo xeerarka.

Qod. 84 **Awoodda Madaxda iyo Odayaasha Dhaqanka**

Madaxdii kooxaha qowmiyadeed:

- waxay ka taxaddaraan in shuruucda iyo qawaaniinta daneynayo dadka ay masuulka ka yihiin in qaab dhaqan ahaan lala socodsiiyo iyaguna ay sida ugu haboon u dhowraan;
- in ay ugu kaalmeeyaan, iyadoo marwalbo la raacayo awaamiirta iyo tilmaamaha Gudoomiyaha Degmada, sugidda amniga iyo kala dambeynta, gacanna ka siyaan laamaha boliiska garsoorka baaritaanka dembiyada dhacay, ayagoo xiraayo, haddii loo baahdo, hadba xaaladda sida ay tahay, ay dambiilayaasha gacanta u geliyan masuuliyiinta awoodda u leh;
- in ay u sheegaan Gudoomiyaha Degmada, fal iyo dhacdo kasto ee xiriir la leh aminga, xasilloonida iyo caafimaadka dadweynaha, isagana in uu u gudbiyo xaaladaha dhaqaale iyo bulsho ee dadka degaanka loo qoondeeyay xafiisyada ay khuseyso; ugu dambeystii;
- in ay kala shaqeeyaan farsamo kasto Gudoomiyaha Degmada mar walbo uu ka dalbbado.

Madaxda kooxaha qowmiyadaha ee reer miyiga iyo kuwa qayb reer miyi ka ah, waa in ay sidoo kale u sheegaan guddoomiyaha dhaqdhqaqaq xilliyeedka koox waliba ay ku sameeysay degaanka u gaarka ah ee ay caadi ahaan ku fidsan yihiin.

Qod. 85 **Awoodda Madaxda iyo Hogaamiyeyaasha Dhaqanka**

Awoodd Madaxda ee la xiriirto ama ku leeyihiin garsoorka, cashuuraha iyo arrimaha dhulka waa kuwo lagu caddeeyay xeerarka gaarka ah iyo, haddii aanay jirin qodpobbo, waxaa la raacaa xeer dhaqameedka

Iyo caadooyinka la aqbalay iyo kuwa la aqoonsan yahay.

Qod. 86 **Madaxda iyo Hogaamiyeyaasha Dhaqanka: Jeegga Billaha ah**

Guddoomiyaha markuu soo-jeediyo Wasiirkha Arimaha Gudaha, wuxuu siin karaa Madaxa lacag bille ah.

Guddoomiyaha, marka uu soo jeediyo Gudoomiyaha Degmada, wuxuu joojin karaa si kumeel gaar ah jeegga billaha ah ee Madaxda asagoo siinaayo warbixin sababta looga joojiyay Wasiirkha Arimaha Gudaha.

Qod. 87 **Heshiisyada u Dhexeeya Qowmiyadaha**

Madaxdu waxay geli karaan heshiisyo ayagoo matalaayo kooxooda ee kala duwan si ay u habeyaan isticmalka daaqa iyo biyaha una hagaajiyaan kaltanka la xiriiro arrimahan.

Gudoomiyaha Degmadu, markuu dhagaystoo madaxda kooxaha ay khusayso, wuxuu khaqan geliya heshiiska.

Hadday yihiin qowmiyado ka kala yimid degmo ama gobol kala duwan, heshiisyada waa in ay si wada jir ah u fuliyaan Guddoomiyaha ama Wasiirkha Arimaha Gudaha.

Qod. 88

Dhaqdhaqaqyada Qowmiyadaha iyo Guurguurinta Xilliyeed ee Xoolaha

Ayadoo la tixgelinaayo baahida daaqa iyo biyaha, kooxaha qowmiyad waliba waxaa loo oggolaan karaa in ay ka durugto dhulka ay caado ahaan u degganeyd una durugto dhul kale, si ay ku meel gaar ahaan uga faa'iideysato daaqa iyo waraabka biyaha ee halkaas ka jiro.

Durkidda gobolka dhexdiisa ah waxaa oggolaanayo guddomiyaha.

Durkidda labo gobol dhexdooda ah waxaa ka heshiinaayo labada guddoomiye gobo ee dhul ahaan ikhtisaaska u leh, waxaana oggolaanayo Wasiirka arrimaha Gudaha.

CINWAANKA 3AAD

Magacaabista iyo Iiskubedellada

Cutubka Keliye

Magacaabista iyo Iskubedelidda

Qod. 89

Iskubeddelida ku-meel Gaarka ah ee Wasiirrada

Marka uu xafiiska banneeyo ama maqan yahay ama sabab ay xafiiska ka hor joogsato Wasiirka koowaad ama wasiir, hawlaха waxaa qabanaayo mid ka mid ah wasiirrada shaqada hayo.

Qod. 90

Madaxda Waaxyaha

Marka uu ka maqan yahay, banneeyo ama sabab ay xafiiska ka hor isstagto, hawsha waxaa qabanaayo ku-xigeennada madaxda waayaha, haddii aanay jirin ku-xigeenno, wasiirka ikhtisaaska u leh wuxuu u cayimaa una xilsaraa sarkaal sii hayo.

Qod. 91

Guddoomiyaha

Marka uu ka maqan yahay, ama sabab ay xafiiska ka hor istaagto Guddoomiyaha, mamulka gobolka waxaa qabanaayo kuxigeenkiisa; haddii uusan jirin, waxaa qabanaayo Guddoomiyaha Degmada, wuxuuna ku qabanaayo qaab sii haye ahaan.

Qod. 92

Guddoomiyaha Degmada

Marka uu maqan yahay ama sabab ay xafiska ka hor istaagto Guddoo-miyaha Degmada, waxaa qabanaayo Wakiilka Degmada ugu da'da weyn, ama, haddii uusan jirin kani, sarkaal uu soo cayimay Wasiirka Arrimaha Gudaha, oo siin hayn doono.

Qod. 93

Darajado Jagooyinka Maamulka

Jagooyinka maamulk eek u qoran xeerkan waxaa la leh saraakiisha wax maamulo ee leh darajoyinka soo socdo

- Xohayaha Golaha Wasiirada, Madaxda Waaxyaha: waa saraakiil heerka A darajada III;
- Guddoomiyeyaal Gobol, Agaasime Waaxeed ku-xigeen: waa saraakiil heerka A darajada IV;
- Ku-xigeen Agaasime waaxeed, Gudoomiye Ku-xigeen Gobol, Madax xafiis ama adeeg: Waa sarkaal heerka A darajada V;
- Guddoomiyeyaal Degmo: waa sarkaal heerka A darajada VI;
- Guddoomitye ku-xigeen degmo, Wakiillada degmoo-yinka: waa sarakiil heerka A darajada V;

Madaxda ku xusan xeerkan ee aan xukun ama awood lahayn waxay noqon karaan xataa nooc heerka hoose ah, ilaa 31 diseembar 1958.

Qod. 94 Awoodda Magacaabista Maamulaha

Madaxwynaha/Maamulaha wuxuu magacaabaa, isaga oo leh go'aankiisa:

- raiisul-wasaaraha;
- Wasiirada, kadib soo jeedinta Ra'iisul Wasaaraha;
- Wasiirada shaqeeynaayo, ka dib markii uu la tashado Golaha Wasiirada;
- Xoghayaha Golaha Wasiirada, kadib markuu dhageysto Golaha Wasiirada;
- madaxda waaxda, ka dib markuu dhageysto Golaha Wasiirada;
- Guddoomiyaha Gobolka, kadib markuu dhegeysto Golaha Wasiirada;
- Ku-xigeenada Agaasime waaxeedyada, ka dib markii ay la tashadaan Golaha Wasiirada;
- Khubaro waaxeedyada, ka dib markay dhageystaan Golaha Wasiirada;
- Guddoomiyeyaasha iyo Xubnaha Guddiyada iyo Guddiyada lagu asaasay wareegto ka soo baxday Maamulka, kadib markuu dhageysto Golaha Wasiirada.

Qod. 95 Awoodda Magacaabista Wasiirada

Wasiirradu waxay ku magacaabaan dekreeto:

- Guddoomiyeyaasha Degmooyinka, ka dib markii ay la tashadeen Golaha Wasiirada;
- Ergada Degmooyinka;
- dhammaan madaxda jagooyinka kale ee soo hoos gelaayo adeegyada hoos yimaado ee ku xusan Xeerkan, markuu dhageesto madaxa waaxda ikhtisaaska u leh iyo xafiisyada gobollada iyo degmooyinka, xitaa Guddoomiyaha Gobolka.

XUDUUDADAHA DHULEED EE GOBOLLADA SOOMAALIYA

Xuduudada dhulka ee Gobollada Soomaaliya waxaa loo go'aamiyaa sidan:

Gobolka Bari oo leh caasimadda Boosaaso:

- dhanka woqoyi, laga bilaabo xadka kaas oo ka bilaabmaya xadka Somaliland, dhanka Gacanka Cadan, wuxuu raacaa dhanka xeebta ilaa Cape Guardafui;
- dhanka bari, laga bilaabo Badweyn Hadiya, ilaa Cape Guardafui ilaa El Danan;
- dhanka koonfureed, kana soo bilaabmeyso El Danan ilaa Godin Belille, oo gaareyso Dabaro;
- Dhanka galbeed, laga soo bilaabo xariiqda Dabaro oo dhex marta Golgol, Semmade, Waadi Harisso, waxay raacaysaa qaybta sare ee Waadi Darandolle, waxayne kusii soconeysaa wadada loo maro Galangulle iyo Sanag ilaa Bur Tinle, dhamaan goobaha wali loo cayimay Mudugh. Laga soo bilaabo Bur Tinle waxay gaareysaa xadka ay la wadaagto Somaliland isgoyska 48-kii meridian oo leh isugeyn 8; ka dib xadka hore ee Somaliland ilaa gacanka Cadmeed.

Gobolka Mudug ee caasimada Gaalkacyo:

- dhanka bari, kana soo bilaabaysa isgoyska 48-kii meridian oo leh isbarbar dhigga 8-aad, wuxuu ka gudbaa Bur Tinle, wuxuu kusii socdaa wadada Sanag iyo Galangulle, wuxuu raacaa qeybta sare ee Uadi Darandolle, wuxuu dhex maraa Uadi Harisso, ee Semmade, Golgol, Dabaro, Godin Belille, waxay gaartay badda El Danan; ka dibna laga bilaabo Badweyn Hadiya illaa El Endanane;
- dhanka koonfureed, laga bilaabo xariiqda ka bilaabata El Endanane oo gaarta degmooyinka El Avagi, Geed Raran, Auale Gupti, wuxuu raacaa wadada Auale Gupti-Mogokori. wuxuu sii maraa degmadii ugu dambeysay, wuxuu kusii jeedaa El Bot, Darkeimo, Maas, El Got, El Bahi, 1 Gabun wuxuu kusocdaa Goff ado, oo wali loo xilsaaray Mudugh. Laga billaabo rugtaas la marayo jidgaaka Belet Uen ilaa Jirta hoose, halkaas oo la raadraacayo taagga sare (jir) waxaa la gaadhayaa xadka ku meel gaadhka ah ee ay Itoobiya la wadaagto El Tugh;
- dhanka galbeed, laga bilaabo xadka ku meel gaarka ah ee Itoobiya laga bilaabo El Tugh ilaa iyo isgoyska 48-kii meridian ee 8aad oo isbarbar dhig ah.

Gobolka Hiiraan oo leh caasimadda Belet Uen:

- dhanka bari, laga bilaabo safka laga bilaabo El Tugh, ee xadka ku meel gaarka ah Itobiya waxay la socotaa geeska Taagga sare (Jir) ilaa aad dhaafeysid Jirta, oo ku taal Belet Uen-DusaMareb; , Maas, Darkeimo, El Bot, Mogokori, waxay raacdhaa dariqa safarka Mogokori-Auale Gupti ilaa isgoyska ay la wadaagto gaariga Bud Bud-Mahadde;
- dhanka koonfureed, qadka ka bilaabanaya isugeynta waddada Mogokori-Auale Gupti, wadada gawaarida Bud BudMahadde, raac waddaa baabuurta ilaa Kora Mohamed Jiso, oo taabto Jumale Malim, ka gudub Shebeli inta u dhaxaysa Ejji iyo Dinlo, iyo Adale Afuen, Jiblane, Luktaalo, Lamma Gad ilaa aad gaartid Govanle;
- dhanka galbeed, oo ka soo bilaabaneysa Govanle, waxey sii mareysaa Auale Dino Elmi, War Arar Dere, Shaule Ali Mai, El Dubbo (oo weli kusugan jubbada sare), Agarrei, Burdo (oo weli kusugan jubbada sare) waddada gaariga ilaa Bugda Kassar ka dibna kan Jirkirri ilaa inta laga gaaraayo soohdinta Itoobiya ee Duddum Har;

- dhanka woqooyi, laga bilaabo xadka ku meel gaarka ah ee Itoobiya ilaa Duddum Har ilaa El Tugh.

Gobolka Banaadir ee leh caasimada Muqdisho:

- dhanka woqooyi, laga bilaabo El Bbdanane, oo ku taal Badweynta Hindiya, ayaa dhex marta El Avaff; Ghed Raran, Auale Gupti, oo raacdo Auale Gupti-Mogokori ilaa isgoyska. Raacdo waddada baabuurta ee Bud 'Bud-Mahaddei, Gawaarida Bud Bud-Mahaddei illaa Kora Mohammed Jiso; oo taabanayo Jumcale Malim, webiga Scebellenaa uu ka dhex marayo Ejjii iyo Dinlo, ilaa iyo Adale Afuen, Jblane, Luktalo, Lamma Gad Govanle;
- dhanka galbeed, xariikhda ka bilaabmeysa Govanle oo mareyso ilaa Sigle (oo weli ku sugaran gobolka Benaadir), Diboi (ee saaran waddada baabuurta Uanle-Uen-Bur Acaba), Uar Dugulle (ee saaran waddada baabuurta Audegle-Bur Acaba) Gossia, Uel Doden, Uar Dero Sanle, Kut Cabhan oo gaarayso Aribi; kana dhacayso koonfurta iyo Kut Liibaan (oo weli ku yaal Benaadir), Boorama waxayna gaartaa badda dhexdeeda ee ceelasha Makaasi;
- xagga bari, laga bilaabo Badweynta Hindiya, iyo laga soo bilaabo El Endanane ilaa ceelasha Makaasi.

Gobolka Jubbada Sare ee caasimada Baydhabo:

- dhanka woqooyi, laga soo bilaabo xadka ku meel gaarka ah ee Itoobiya, laga bilaabo dhagaxa xusuusta no. 1 ee Daaua, oo u dhow Malkarie, isgoyska Soomaaliya-Itoobiya-Kenya, illaa Duddum Har;
- dhanka bari, khadka ka bilaabanaya Duddum Har wuxuu raacayaa waddada Kirkirri ilaa Buqda Cassar ka dibna khadka Tijeglo ilaa Burdo (oo weli ku sii harsan Jubbada Sare), wuxuu sii marayaa Agarrei, El Dubbo (oo weli ku sii harsan Jubbada Sare), Shaule Ali Mai, War Arar Dere, Auale Dino Elmi oo uu gaareyso Govanle;
- dhanka koonfureed, khadka ka soo bilaabanayo Govanle. Wuxuu maraa ama ka gudubaa Sigle (oo weli ku sugaran gobolka Benaadir), Diboi (waddada gawaarida ee Uanle Uen-Bur Acaba), War Dugulle (waddada gawaarida ee Audegle-Bur Acaba), Gossia, Uel Doden, War Dero Sanle, Kut Cabhan, Aribi iyo Cut Liban oo gaaraysa webiga Juba meel 5 km. Ka ah koonfurta Dujuma; waxeyna raacaysaa waddada baabuurta oo gaareyso Malugei iyo War Gefersa iyo Bajilaf ka taabanayso xadka Kenya ay la wadaagto Gelgel Bur Foli, oo 5 km. Ka ah woqooyiga Diff;
- dhanka galbeed, xadka iyo Kenya, min Gelgel Bur Foli ilaa dhagaxa xusuusta no. 1, dhanka Daua, oo u dhow Malka Rie, ilaa isgoyska xudduudka Soomaaliya iyo Kenya iyo Itoobiya.

Gobolka Jubabada Hoose oo leh caasimada chisimaio:

- dhanka woqooyi, laga bilaabo khadkii ka bilaabma Ghelghel Bur Foli, ilaa 5 km. woqooyiga Diff, oo ku taal soohdinta Kenya, oo taabaneysa War Bajilaf wuxuu dhex maraa War Ghefersa, wuxuu kusii socdaa wadada baaburta dhanka Malughei, waxay gaaraysaa jubbaada 5 km. koonfurta ee Dugiuma, wuxuu ka gudubaa wabiga wuxuuna ku dhacea Kut Liibaan;
- dhanka bari, waddada ka bilaabaya Kut Liban, oo hoos tagto Borama, wuxuu badda ka gaaraa ceelasha Macasi;

- dhanka koonfureed, laga bilaabo Badweynta Hindiya laga bilaabo ceelasha Macasi ilaa Ras Chiambone;
- Galbeedka. laga bilaabo xadka ay Kenya la leedahay Ras Kiambone ilaa Gelgel Bur Foli, 5 km u jirta waqooyiga magaalada Diff.